RUSKI INWALID

N°. 125.

PIĄTEK *1. Czerwca 1817.*

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości kraiowe. s Peterzburga: O Towarzystwie Bibliynem. — Wiadomości zagraniczne: Włochy.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S Peterzburga, 1. Czerwca.

Rzeczywisty Radca Stanu Hrabia *Lambert*, zostaiący w służbie dla szczególnych poruczeń przy Ministrze skarbu i przychodów, przeznaczonym został na zarządzaiącego w Kommissyi umorzenia długów Państwa.

W przeszłą Sobotę, to iest 26. p. m. o godzinie 11 przed południem, odbyło się w Pałacu Tauryckim *czwarte roczne ogólne zgromadzenie Towarzystwa Bibliynego Rossyyskiego.* Zgromadzenie to, tak było liczne, iż obszerna sala, przeznaczona na takowe uroczyste zebrania zaledwie mogła pomieścić wszystkich zgromadzonych. Prezes Towarzystwa Xiąże A. N *Gallicyn* zagaił posiedzenie wyborną mową stosowną do tak wielkiego przedmiotu, i godności Towarzystw Bibliynych. Po czem pierwszy Sekretarz Rzeczywisty Radca Stanu *Popow* czytał zdanie sprawy o postępach i czynności Towarzystw Bibliynych w Rossyi. To zdanie sprawy zawiera w sobie warte uwagi, i nieskończenie zastanawiaiące przedmioty wyciąg s takowego z ukontentowaniem podaiemy do wiadomości czytelnikom naszym:

« W liczbie Towarzystw Bibliynych i Rossyyskie pokazuie w czynnościach swoich widzialne znaki błogosławieństwa Nieba. Postępy iego w ciągu tylko czterechletniego istnienia, w prawuią w podziwienie i nakazuią oddać chwałę i głębokie podziękowanie Niesmiertelnemu, pozwalaiącemu aby nauka zbawienia Jego między nami rozszerzaną była przez zawiadomienie ludów o Boskiem Jego odkryciu. Już większa połowa obszernych krain oyczyzny naszey zaięta iest oddziałami Rossyyskiego Bibliynego Towarzystwa, które wszystkie usiłuią rozlewać dobroczynne światło słowa życia, na wszystkie pokolenia zaludniaiące Rossyią, nietylko wyznaiące wiarę Chrystusa, lecz i zostaiące w błędzie niewiary i bałwochwatstwa. — I dzieło to znayduie współpracowników wewszelkich stanach, a zewsząd wpływaią dobrowolne ofiary na wsparcie tey budowy.

Ofiar takowych weszło do kassy Rossyyskiego Bibliynego Towarzystwa wciągu lat trzech pierwszych to iest, 1813, 1814, i 1815 ogólnie	412,277 r. — k.
w roku 1816	167,818 — 86 —
w roku 1813, 1814 i 1815 wzięto za sprzedane exemplarze pisma swiętego	45,223 — 46 —
a w 1816 roku	30,160 — 84 —
w 1813, 1814 i 1815 latach przedano i rozesłano xiąg Nowego Testamentu	19,915 exempl.
w 1816 roku przedano i rozdano . .	19,431 —

Wydatki trzech lat pierwszych wynosiły	. . . .	297,842 r. 47 k.
Wydatki roku 1816	. . . . . .	227,770 — 75 —
Przeto pozostało summy na rok 1817		130,027 — 31 —

Wyciśnięto rozmaitych edycyi xiąg Pisma Świętego:

w pierwszych trzech latach, 17 edycyi w 13 ięzykach, w liczbie . . . . 82,100 exem.

w 1816 roku i dotąd	Biblii	Nowego Test.
w ięzyku Słowianskim	10,000 . .	10,000 exem.
— Finlandskim	5,000	—
— Francuzkim	5,000	—
— Zmuydskim w Wilnie . .	5,000	—

Daley się wyciska, i przedsięwzięto na rok 1817:

	Biblii	Nowego Test.
w ięzyku Słowiańskim	20,000 . . .	5,000 exem.
— Ormiańskim	5,000 . . .	5,000 —
— Niemieckim R. Katolic. . . .		5,000 —
— Mołdawskim	5,000 . . .	5,000 —
— Greckim	5,000 wMoskwie	5,000 —
— Jeorgiańskim		2,000 —
— Łacińskim w Nitawie . . .		5,000 —
— Derptskim w Derptcie . . .		5,000 —
— Tatarskim		5,000 —
Summa	33,000 . . .	40,000 —
Ewangelii.		
— Tatarskim		2,000 —
— Kałmuckim		2,000 —
Psalmów.		
— Tatarskim		2,000 —
		Summa 6,000 exem.

A przeto od czasu zawiązania Towarzystwa do dziś dnia wygotowano i ieszcze się gotnie xiąk Pisma Swiętego: Wydań 43, w 17 różnych ięzykach, i w liczbie 196,000 exempl.

Jeszcze się czynią przygotowania do wyciśnienia Stereotypem w ięzykach: *Polskim*, *Estońskim*, *Litewskim*, *Derptskim i Niemieckim.*

Nadto przekłada sie Pismo Swięte na iezyk *Rossyyski*, *Tatarski* i *Korelski*, szukaią oraz sposobów przełozenia na *Turecko-Ormiański* i *Mongolsko-Buratski* ięzyk.

Takim to sposobem w samem Rossyyskiem Bibliynem towarzystwie drukuią xięgi Pisma Swiętego w 17 rozmaitych ięzykach, a rozdaią w 25, oprócz tych na które się teraz na nowo przekłada. Słowo Boże czytane iest w Rossyi, i oświeca błogosławionem swiatłem serca i myśli czytaiących i słuchaiących. Po rozmaitych mieyscach mianowicie między mieszkańcami wieyskiemi dni swięte i niedzielne poswięcane są zwyczaynie na czytanie słowa Bożego. Pismo Święte zarówno wchodzi w chałupy i pałace, w szpitale i szkoły, w podziemne lochy, więzienia i kopalnie, dosięga nayodległeyszych krain Syberyi, Kaukazu, Krymu, Jeorgii, przechodzi granice naszey oyczyzny, idzie do Persyii, Anatolii, Bagdadu, Sztambułu i wysp Archipelagu.

Komitet Towarzystwa Bibliynego Rossyyskiego w dobroczynnych swych trudach zasilany iest przez oddziały iednomyślne, i na tychże prawach zawiązane w *Moskwie*, *Derptcie*, *Nitawie*, *Rydze*, *Rewlu*, *Jarosławlu*, *Arenzburgu*, na wyspie *Oesel*, w *Kamiencu-Podolskim*, *Tule*, *Woronežu*, *Teodozyi*, *Astrachanie*, *Charkowie*, *Odessie*, *Symferopolu*, *Kronsztacie*, *Mohilowie*, *Witebsku*, *Wilnie*, *Mińsku*, *Penzie*, *Pskowie*, *Kostromie* i *Grodnie*. Wiele innych oddziałów czynią przygotowania do rospoczęcia podobnychże trudów; w miastach zaś powiatowych *Wspołtowarzystwa*, czyli *oddziały zawisłe* biorą udział w dopomaganiu Towarzystwu ogólnemu do dóyścia do zamierzonego celu, i mogą się nazwać iego czynnemi gałęziami.

W samym Komitecie Moskiewskiego oddziału zebrano w roku 1816 z dobrowolnych ofiar przesyłanych Towarzystwu	11,533 r. 63 k.
Przedano i rozesłano xiąg Pisma S. za	34,600 — — —
Cała tameczna summa wynosi . .	98,716 — 57 —
Przez inne Komitety oddziałów zebrano ofiar pieniężnych, i wzięto za sprzedanie xiąg Pisma Swiętego w ciągu trzech lat pierwszych	113,635 — 21 —
W ciągu pierwszych miesięcy teraznieyszego 1817 r. przesłano z tych oddziałów które się niezaymuią same wyciskaniem xiąg Pisma Swięt.	77,113 — — —

Komitety takowe rozdaią także xięgi Pisma Swiętego, i maią wszelkie do tego łatwości. Dochodzą do nich z rozmaitych mieysc prożby o Biblie.

Patrząc na tak wielkie postępy Towarzystw Bibliynych w Rossyi, ktoż nieuczuie przekonania w swem sercu, iż dla dóyścia do tego, wszelka pomoc ludzka byłaby małą i niedostateczną! I tak *od Boga to pochodzi* i dlatego-to *dziwno iest w oczach naszych*

Podobało się *Panu* do dokonania swych wielkich przeznaczeń względem człowieka, użyć za narzędzie tegoż samego człowieka. O iak w Jego silney Boskiey prawicy iest wielkiem narzedziem do rospostrzenienia na ziemi Królewstwa Chrystusowego błogosławiony *Monarcha* Rossyyski! *Jego Cesarska Mość* dopomaguiąc wszelkiemi sposoby, *aby Słowo Boże rosło i mnożyło się* pod berłem Jego, oświecaiąc wszelkie pokolenia zaludniaiące obszerne granice państwa Jego, okazuie naytroskliwszą opiekę dla Towarzystwa Bibliynego. Oprocz ofiary co roczney 10,000 rubli, kazał ieszcze zaliczyć 15,000 rubli na kupienie papieru;

a teraz darował Towarzystwu Bibliynemu dóm wielki w stolicy tuteyszey, i iednoczasowie 15000 rubli na reparacyią takowego domu przeznaczył. W tym domie pomieszczona iest drukarnia Towarzystwa, Xięgarnia, Biblioteka, oraz wyznaczone mieysce gdzie się sprzedaią xięgi Pisma Swiętego, i skład na papier i inne drukarskie przedmioty.

Pod tąż samą oycowską opieką, i zasilone tąż dobroczynną *Cesarza Jmści* prawicą istnieią dwa iescze Towarzystwa Bibliyne: *Finlandskie* w Abo, i *Polskie* w Warszawie. *Pierwsze* zawiązane w 1812 roku wydało Biblią w ięzyku Finlandskim stereotypem, nadto wydrukowało kilka wydań Biblii i xięgi Nowego Testamenta *in quarto*, także w ięzyku Finlandskim. *Drugie* zawiązało się w przeszłym 1816 roku *Cesarz Jegomość* raczył w niem przyiąć imie członka, przeznaczył na coroczną zapomogę 3000 złotych Połskich i iednoczasowie wydać roskazał 15,000 złotych. Komitet Towarzystwa tego przedsięwziął wydrukować 10,000 exemplarzy xiąg Nowego Testamentu, i otrzymał w darze od Towarzystwa Rossyyskiego 500 takowych exemplarzy.

Drugi Sekretarz Towarzystwa, Rzeczywisty Radca Stanu *Turgienijef*, czytał następuiący rzut oka na postępy Towarzystw Bibliynych tak w Europie, iak w innych częściach świata.

«Współtowarzysz móy mówił o nagłych postępach Towarzystw Bibliynych w oyczyznie naszey, które się ukazały w ledwie upłynioney chwili klęsk i chwały, iakby skarb trwały, drogi dany wzamianę znikomych dostatków.»

«Mnie zaś niech wolno będzie zwrócić waszą uwagę na wszystkie strony, gdzie się rozszerza słowo Boże, przebiedz odległe krainy z miłością Chrześciiańską, która niezna odległości, dla którey niema cudzey strony, wymienić, w których częściach znaiomego świata, i iak dawno iuż w całym blasku iaśnieie swiatło Ewangelii, czyli też w słabey iescze zaymuie się iskierce. Wdzięczność należna pierwszym założycielom, i gorliwym pracownikom w naszym ogrodzie wymaga, aby w tym krótkim rysie naypierwsze mieysce zostawione było Wielkiey Brytanii. Mowię w tym krótkim rysie, gdyż mam zamiar wymienić tylko *gdzie*, i *iak wiele* wyszło pracowników na pole dla zasiania słowa Bożego, i *iak obfite* było ich żniwo.»

«W krótkich wyrazach namienię o cudownych postępach Towarzystw Bibliynych Wielkiey Brytanii, i innych cudzoziemskich.»

«Wciągu lat 12 od czasu nastania, zawiązało się 558 wielkich i małych Towarzystw Bibliynych w prowincyiach Brytańskich, i w 66 ięzykach któremi wówią począwszy od oświeconych Europeyczyków aż do mieszkaiącego w strefie spiekłey Kafreyczyka, wydrukowano przez Towarzystwa takowe 1,728,635 exemplarzy Starego Testamentu, wydatki w tym przedmiocie według ostatnich nam wiadomych rachunków wynosiły do 452,278 funtów szterlingów, 12 szyl., 2½ pens., co uczyni więcey dziesięciu milionów rubli.»

«Wciągu iednego przeszłego roku, który przyniosł 84,000 funtów szterlingów, wydatki Towarzystwa wynosiły do 103,680 funtów szterling to iest więcey trzech milionów rubli. (Rzecz godna uwagi że i wtym roku zebrano osmiu tylko tysiącami mniey aniżeli lat przeszłych pomimo tak wielki niedostatek w Anglii i nędzę pospólstwa.)»

«W Niemczech w ciągu iednego roku zawiązały się Towarzystwa Bibliyne w *Brunswick*, *Osnabrik*, *Kenigsfeldt*, *Nassau-Hombourg*, *Frankfort*, *Neuwidt*, *Widt-Runkel*, *Eisenach*, *Euchsfeldt*, *Ratzebourg*, *Meklembourg-Schwerin*, *Rostoch*, *Bart*, *Stralsound* i w wielu innych miastach.»

«W stronach tych, nie sami protestanci należą do rospostrzeniania dobroczynnego swiatła, błogosławione iego wpływy zarówno działaią i na Katolików Rzymskich, dla których wyszło 3 wydania Nowego Testamentu przełożone w *Marburgu*, *Regensburgu* i *Munich* w liczbie 120,000 exempl.»

«Towarzystwa Bibliyne: *Saskie*, *Turyngskie*, *Bremenskie*, *Hamburgskie*, *Lubekskie*, *Królewieckie* i *Gdańskie*, iako tez i *Szwaycarskie*, postępuią także pomyślnie.»

«Towarzystwo *Niderlandskie* zawiązane w Amsztardamie, i zostaiące pod opieką Jego Królewicowskiey Mści Xiążęcia *Orańskiego*, liczy iuż 80 udziałów, i oprócz Biblii wydanych w ięzyku Hollenderskim ma zamiar przekładac na ięzyk *Malayski* dla osad Hollenderskich w Indyiach wschodnich.»

«W Szwecyi i Danii oprócz dawniey istnieiących Towarzystw, zawiązały się w roku przeszłym nowe zapomagaiące w *Odenzie*, *Upsalu*, *Skarze* i innych miastach.»

«W Xiestwie Holsztyńskiem zawiązano główne Towarzystwo Bibliyne, maiące iuż dzisiay więcey 50 udziałów.»

A z i i a.

«Towarzystwa Bibliyne w Azyi, a mianowicie

Kalikutskie, *Bombeyskie*, *Kolumbskie*, *Batawskie*, *Amboyskie* i inne szczególnie się trudnią przekładaniem Biblii na rozmaite ięzyki w Indyiach wschodnich używane, maiąc zamiar oświecenia milionów ludu, które dotąd nieuyrzały ieszcze promieni słowa *Bożego*. Samo Towarzystwo Bombeyskie potrzebuie z Anglii 3000 exemplarzy Pisma Swiętego »

« Warte wdzięczności usiłowania Missyonarzy Seramporskich, zaymuiących się przekładaniem Pisma Swiętego. Niedawno przełożony iest przez nich Nowy Testament na sześć ięzyków używanych w Indyiach Wschodnich. Missyonarze ci, przełożyli iuż Pismo Swięte na 28 róznych ięzyków. »

« Nowy Testament, przełożony na ięzyk Chiński przez Pana Morison, potrzykroć iuż iest wydany. »

A f r y k a.

« Towarzystwa Bibliyne istniały i pierwiey na wyspach Afrykańskich: *Maurycego*, *Burbonów*, *S. Heleny* i *Koledo*; w roku zaś przeszłym zawiązało się Towarzystwo Bibliyne w *Siera-Leona* skąd Towarzystwo Londyńskie otrzymało 150 funtów szterlingów poczęści przez Murzynów złożonych. »

« Ewangeliia S. Mateusza przełożona iest na ięzyk *Bullomski*, i rozszerza się na brzegu zachodnim Afryki. »

« Przedsięwzięto środki do opatrzenia w xięgi Pisma Swiętego narodów sąsiedzkich przylądku *Dobrey Nadziei*. »

« Anglik *Kampbel* który w roku 1815 przez 9 miesięcy wędrował po dzikich kraiach Afryki, powiada, iż 20 Hottentottów towarzyszących mu w takowey wędrówce przyięło wiarę Chrześciiańską. »

« Tenże *Kampbel* wspominaiąc o Buszmanach narodzie bardzo dzikim, który potrzebował światła Chrześciiańskiego, tak mówi:

« Gdybyście mogli mieć wyobrażenie o zwie-
« rzęcey dzikości tych zbóyców, pierwiey wychodzą-
« cych tylko z lochów podziemnych i iaskiń dla za-
« biiania ludzi za ieden błyszczący guzik, i widzieć
« teraznieysze ich postępowanie, nowy mielibyście
« dowód, że Ewangeliia iest darem Nieba, i że
« sam Bóg nadał iey tę cudowną dzielność; mocą
« którey tych dzikich lwów i tygrysów przemieniła
« tak nagle w baranków łagodnych. »

« *Kampbel* daie nam wiedzieć o przykładach zbawiennego wpływu wiary Chrześciiańskiey w rozmaitych stronach Ameryki Południowey. »

A m e r y k a.

« W Ameryce zawiązało się iuż więcey 150 Towarzystw Bibliynych, s których 13 winne swoie istnienie pobożności Kobiet. W roku przeszłym zawiązało się główne Towarzystwo Bibliyne w *Nowym Yorku*. »

« *Krzysztof* i *Petion* właściciele wyspy S. Dominika, oswiadczyli życzenie otrzymania dla narodu Haitskiego xiąg Nowego Testamentu w ięzykach Francuzkim i Angielskim. »

« *Eskimaksowie* maią także Ewangeliią w swoim ięzyku i przyymuią iey prawdy z radością pobożną. »

« W szkołach *Labradorskich* rozdawane były xięgi Ewangelii Mateusza, Marka i Łukasza uczniom celuiącym w naukach. Missyonarz bractwa *Morawskiego* donosi, iż dzieci przyymowały te xięgi z rozrzewniaiącą czułością, przytulaiąc do piersi swoich i skrapiaiąc łzami radości. »

(Dokończenie dnia iutrzeyszego.)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

W ł o c h y.

S Florencyi, 16. *Maia.*

Od 12. do 14. b. m. odprawowano tu publiczne modły s przyczyny nadzwyczayney i długo trwaiącey suszy. Wysłuchało Niebo próżby ziemianów, obfity i spokoyny descz skropił upragnioną ziemię, i w serca mieszkańców wlał miłą nadzieię pomyślnego żniwa.

Donoszą s *Palermo*, iż zaraz po trzęsieniach ziemi iakie się tam czuć dały, morze tak daleko odstąpiło, iż przestraszeni mieszkańcy poczęli się uciekać pod opiekę patronki swoiey Sey Rozalii (*).

(*) Niedaleko Palermo iest góra *Pelegrino*, do którey chodzą pielgrzymi dla odwiedzenia Kaplicy i mieszkania Sey. Rozalii, mianey zwyczaynie za patronkę Sycylii. Wspomniona Kaplica żywo przypomina historyią tey Swiętey, która wczasie naiazdów Saraceńskich tak wielkie okazała usługi *Palermczykóm*. Lecz bardziey iescze iest sławną iaskinia służąca niegdyś za mieszkanie tey Swiętey. Starożytna gocka arkada utrzymuiąca się na niewiekich słupach, ozdobionych małemi posągami, służy za weyście do niey. Jaskinia którey sciany obrosłe są mchem zielonym, oswieca się przez okno wykute w górze. Dalcy w rospadlinie skały iest grota, w którey się znayduie posąg Sey. Rozalii, i która była mieyscem iey spoczynku, oświecona iedną tylko lampą. Posąg zrobiony iest z marmuru i ma na sobie lekkie pokrycie czyli suknię przetykaną złotem, wyobraża tę Swiętą na pół leżącą wspartą na ręku prawym, oczy wzniesione ku Niebu, i ręka lewa spokoynie na piersiach spoczywa, naokoło Swiętey pełno modlących się Aniołów.